

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.029/2018/6.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Hegedűs Péter ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek - a dr. Czifra Károly ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen szerzői jog megsértésének megállapítása és kártérítés iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2017. december 7. napján kelt 11.P.20.892/2016/40. számú ítélete ellen az alperes részéről 42. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja**, az alperest nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezését mellőzi és a nemvagyoni kártérítésre, illetőleg sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetet elutasítja.

Az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 450.000,- (Négyszázötvenezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

2010-ben jelent meg a **(szakkönyv sorozat címe)** című sorozat harmadik kötete **(kötet címe)** címmel, melynek szerzője a felperes, aki a juhtenyésztés nemzetközileg ismert és elismert kutatója. Az alperes, a **(B)** Zrt., a **(C)** Kft., a **(D)** Kft. és a **(kutatóintézet neve)** 2012. június 26-án konzorciumi megállapodást kötöttek. Eszerint a konzorcium célja a magyar és **(nemzet neve)** mezőgazdasági stratégiai partnerség fejlesztése. A D/30. pontban az aláíró felek kizárták a Ptk. polgári jogi társaságra vonatkozó szabályainak alkalmazhatóságát. A megállapodás értelmében a konzorcium vezetője az alperes.

Az alperes a **(központ neve)**-vel 2014. szeptember 29-én létrejött szerződésben mint megbízott 6.259.842,- Ft + ÁFA megbízási díj ellenében tanulmány készítését vállalta a **(nemzet neve)** juhtenyésztés fejlesztési lehetőségeiről és az abban való magyar részvétel lehetőségéről.

A megbízási szerződésben megjelölt feladat teljesítésére 2014. szeptember 25-én az alperes és a **(kutatóintézet neve)** szerződést kötött, melyben az alperes megrendelte az **(ország neve)**-i juhtenyésztésért tárgyú tanulmány elkészítését nettó 2.000.000,- Ft vállalkozói díj mellett. A kutatóintézet a feladat végrehajtására **(személy neve)** tudományos munkatársat jelölte ki. A

szerződés V/1. pontjában a kutatóintézet kijelentette, hogy az elkészített tanulmány a szellemi terméke.

(Személy neve) a tanulmányt elkészítette, annak 13-34. oldalain írtak - mely a teljes mű 42 %-a - a felperes **(kötet címe)** című könyvéből változtatás nélkül lettek átvéve. A tanulmány 50 oldal terjedelmű, nincs feltüntetett szerzője és sem lábjegyzetet, sem forrásjegyzéket nem tartalmaz, így a felperes sem került az átvett rész szerzőjeként feltüntetésre. Az alperes a felhasználás végett továbbadott tanulmányért a szerződéses összeget megkapta, melyből a **(kutatóintézet neve)**-nek járó díjat megfizette.

A ... Minisztérium a **(központ neve)**-nek írt 2014. december 5-én kelt levelében leigazolta, hogy 2014. szeptember 29-én megkapta a tanulmányt.

A felperes módosított keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette a névfeltüntetéshez való jogát, melyre figyelemmel 2.629.134,- Ft jogsértéssel elért gazdagodásban, valamint 2.210.866,- Ft sérelemdíjban kérte marasztalni. Álláspontja szerint az alperes megbízása alapján elkészült tanulmány sérti szerzői jogait, mert 42 % terjedelemben szerzőkénti feltüntetése nélkül tartalmazza az általa **(kötet címe)** címmel írt mű egyes részeit. Véleménye szerint a jogvita elbírálására a Ptké. 50. §-a alapján az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) alkalmazandó, melynek 568. §-a szerint az alperes köteles a jogsértésével elért gazdagodás megtérítésére, valamint nemvagyonai kártérítés megfizetésére személyhez fűződő jogainak megsértése miatt. Kifejtette, az alperes jogosulatlan, a felperes engedélye nélküli felhasználónak minősül, felelőssége a rPtk. 574. §-a alapján egyetemleges. Köztudomású tényként kérte értékelni, hogy a névfeltüntetés elmaradása miatt a szerző nem tudja elérni a szakmailag kedvező megítélését.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, a rPtk. 574. §-a alapján egyetemleges felelőssége nem állapítható meg, mivel a felek a konzorciumi megállapodásban a polgári jogi társaság szabályainak alkalmazhatóságát kizárták. Hangsúlyozta, a szerzői jogi jogsértést nem ő, hanem **(személy neve)** követte el, de felróhatóság sem terheli. Részéről a szerződés teljesítése nem a kifogásolt, hanem egy jogsértéstől mentes, forrásjegyzékkel ellátott és a felperest is szerzőként feltüntető tanulmány átadásával.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, az alperes megsértette a felperesnek a névfeltüntetéshez való szerzői jogát azáltal, hogy a **(mű címe)** művön a felperest, mint a mű részletének szerzőjét szerzőként nem tüntette fel. Kötelezte az alperest 2.629.134,- Ft jogsértéssel elért gazdagodás és 1.300.000,- Ft nemvagyonai kártérítés és ezen összegek késedelmi kamatai megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában úgy foglalt állást, hogy a Ptké. 50. § (1) bekezdése alapján a jogvita elbírálására az 1959. évi IV. törvény, azaz a régi Ptk. rendelkezései az irányadók, melynek 574. §-ában szabályozott egyetemleges felelősségre figyelemmel a felperes igényét az alperessel szemben érvényesíthette. A felperes Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontjára alapított jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti igényének elbírálásához beszerezte a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményét, amit ítélezése alapjául elfogadott. Kifejtette, a szakvélemény minden kétséget kizáróan megállapította, hogy amikor a **(város 1 neve)**-i Egyetem munkatársa a felperesi művet tanulmányába a felperes nevének feltüntetése nélkül átvette, a szerzői művet felhasználta, azaz többszörözte. Majd az alperes a tanulmányt a megbízási szerződés teljesítéseként átadta a **(központ neve)**-nek, melynek során szerzői jogi szempontból felhasználási cselekményt végzett és amelynek révén - a tanulmány üzleti hasznosítása folytán - gazdagodott úgy, hogy a felperes bevétel nélkül maradt. A szakvélemény alapján rámutatott, több szerzős szakmai műveknél általános gyakorlat a honoráriumnak a terjedelmi arányok alapján történő meghatározása, ezért mellőzte a felperes további, juhtenyésztési szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványának teljesítését. A szakvélemény

megállapításaira utalva rögzítette, a tanulmány a terjedelméhez képest 42 %-ban tartalmazza szerzői minőségének feltüntetése nélkül a felperes perbeli művét. Az alperesnél jelentkező gazdagodás mértékének meghatározásakor eltért a szakvéleményében foglaltaktól. Kifejtette, az alperes nettó 6.259.842,- Ft-ot kapott a tanulmányért, ezzel gazdagodott a jogsértő tanulmány felhasználásával. Ennek 42 %-a, 2.629.134,- Ft illeti meg a felperest, ami a jogosulatlan gazdagodás mértéke, függetlenül attól, hogy az alperes a kutatási szerződés alapján nettó 2.000.000,- Ft-ot a **(kutatóintézet neve)**-nek átengedett. További álláspontja az volt, a felperes az Szjt. 12. § (1) bekezdésén alapuló névfeltüntetési jogának, mint az Szjt.-ben szabályozott személyiségi jogának megsértése miatt nemvagyoni kártérítést is igényelhetett. Úgy ítélte meg, az alperesnek felróható, hogy a szerződés teljesítéseként olyan tanulmányt adott át, amelyből a szerző, illetve szerzők neve nem állapítható meg. E körülménnyel áll okozati összefüggésben a felperes nemvagyoni hátránya. Köztudomású tényként értékelte, hogy a névfeltüntetés elmaradása miatt a szerző nem tudja elérni szakmailag kedvező megítélését. Ha - a megállapodásból is kitűnően - a tanulmánnyal az alperes a **(nemzet neve)** juhtenyésztést kívánta elősegíteni és nevét feltünteti, újabb régióban nyert volna szakmai ismertséget. Ezt mérlegelve határozta meg a nemvagyoni kártérítés összegét. Nem tulajdonított jelentőséget a jogsértés bekövetkeztét illetően annak, hogy az alperes, illetve a ... Minisztérium a per során mind formájában, mind tartalmában eltérő, önellentmondásos tanulmányokat csatolt be, mintegy az alperesi szerződéses kötelezettség teljesítésének igazolásaként. Úgy értékelte, hogy a ... Minisztérium 2014. december 5-i igazolásában szereplő tanulmány csakis a keresetlevélhez csatolt melléklet lehetett.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amely annak részbeni megváltoztatására és a kereset elutasítására irányult. Álláspontja az volt, tévedett az elsőfokú bíróság a Ptké. 50. § (1) bekezdésének alkalmazását illetően, ugyanis a gazdagodás vonatkozásában és a polgári jogi társasági jogállást illetően a régi Ptk.-t, a nemvagyoni kártérítésnél pedig valójában a sérelemdíjra vonatkozó, új Ptk. szerinti szabályokat alkalmazta, aminek pedig nem volt helye. Véleménye szerint az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna indokolnia, hogy a csatolt konzorciumi szerződés D/30. pontja ellenére miért fogadta el mégis a polgári jogi társaság létét. A felperesnek mindenekelőtt igazolnia kellett volna a peres felek közötti jogviszony létét és indokolnia, hogy miért nem a jogsértésért ténylegesen felelős **(személy neve)** lett megjelölve a keresetben anyagi jogi kötelezettként. Az erre vonatkozó indokolás azonban teljes egészében elmaradt. Az elsőfokú bíróság akkor is tévedett, amikor az alperest tekintette kötelezettnak. Kiemelte, a perben nem volt vitás, hogy ha történt szerzői jogsértés, azt **(személy neve)** követte el, ezért a felelősséget is neki kell viselnie. A perben nem cáfolt adatok alapján ugyanakkor az alperes úgy adta tovább a tanulmányt, hogy nem tudta és nem is tudhatta, hogy abban a felperes egy korábbi művéből anélkül idézett a tanulmány szerzője és hogy a felperes névfeltüntetése elmaradt. Ez azért lényeges, mert ha azon az alapon meg lehetne állapítani az alperes felelősségét, hogy tudtán kívül átvette a kifogásolt tanulmányt, megbízva a **(kutatóintézet neve)** munkájában, akkor a megrendelője is elkövette a szerzői jogsértést. Tévedett továbbá az elsőfokú bíróság, amikor magáévá tette azt a szakértői álláspontot, amely nem egyszerű birtokátruházásként, hanem az Szjt. 16. § (1) bekezdése hatálya alá tartozó jogsértésként értékelte a tanulmány megrendelőnek való átadását. Ha viszont a névfeltüntetés elmaradásáról az alperes nem tudott, úgy magatartásának felróhatósága sem állapítható meg, következésképpen nemvagyoni kártérítésnek sincs helye. Hangsúlyozta, a tanulmány tudományos, speciális tartalma miatt joggal bízott a **(kutatóintézet neve)** által felajánlott teljesítésben és szerzői jogi szavatossági nyilatkozatában. De helytelenül számította az elsőfokú bíróság a gazdagodást is, indokolatlanul tért el a szakvélemény adataitól és tévedett a nemvagyoni kár mértékét illetően is. Ha a polgári jogi társaságkénti minősítés fennállna, úgy a konzorcium tagjainak is kötelezően perben kellett volna állniuk. Megjegyezte, a tényállás sem lett teljes körűen felderítve és az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 3. §-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségét is.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseinek helybenhagyását kérte. Véleménye szerint iratellenes az az alperesi nyilatkozat, miszerint az elsőfokú bíróság különbséget tett az anyagi jogi kérdések elbírálása során és egyesekre a régi Ptk.-t, míg másokra az új Ptk.-t alkalmazta volna. A bíróság ugyanis - elfogadva a felperes elsődleges jogi érvelését - kizárólag a régi Ptk.-t tekintette irányadónak. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját, hogy a perben a Ptk. 574. §-a alkalmazásának van helye. Hangsúlyozta, az alperes által hivatkozott D/30. pont kizárólag az egymás közötti ún. belső jogviszonyra vonatkozott, ezért harmadik személy kártérítési követelése kapcsán nem bírhat relevanciával. A B/23 pont alapján pedig fennáll az alperes felelőssége, hiszen a konzorcium képviselőjében mint annak vezetője épp az alperes kötötte meg a tanulmány elkészítésére vonatkozó szerződést a **(központ neve)**-vel. Kiemelte, kereseti kérelme a szakértői véleményben foglaltak alapján került módosításra, melyből megállapítható, hogy a **(város 1 neve)**-i Egyetem munkatársa a felperesi mű tanulmányába való átvételével többszörözte azt. Ezt követően az egyetem a tanulmányt átadta az alperesnek egy nyomtatott példányban és e-mail útján, aki azt a megbízási szerződés teljesítéseként átadta a **(központ neve)**-nek. Ezzel megvalósult az alperesi felhasználás, amellyel okozati összefüggésben a felperes nem jutott bevételhez, azaz kára keletkezett. A kár mértéke megegyezik az alperes gazdagodásával. Mivel a peres felek az Szjt. 42. § (1) bekezdése szerinti felhasználási szerződést nem kötöttek, az Szjt. 16. § (6) bekezdése szerinti jogosulatlan felhasználás történt. A szakvéleményre utalva rámutatott, a megbízási szerződés teljesítéséhez nem volt szükség a felperesi mű átvételére, az alperes önálló művet is készíthetett volna, vagy lehetősége lett volna a felperesi szerzővel felhasználási, átdolgozásra irányuló szerződést kötni. A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) gyakorlata alapján álláspontja az volt, köztudomású tényként értékelhető a hátrány, ha a névfeltüntetés elmaradása miatt a szerző nem tudja elérni szakmailag kedvező megítélését, ezért a nemvagyoni kártérítés iránti igénye megalapozott. Végül hangsúlyozta, eljárási szabálysértés az elsőfokú eljárásban nem történt.

A fellebbezés **részben alapos.**

Az ítélet tábla előjáróban leszögezi, egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes által a szerződés teljesítéseként átadott tanulmány kizárólag a keresethez csatolt példány lehet, mivel mind a ... Minisztérium, mind maga a megbízást adó **(központ neve)** a bíróság tájékoztatására ezt a tanulmányt küldte meg. Ezzel szemben a periratok között 30. sorszám alatt elfekvő tanulmány 2015-ös és 2016-os cikkeket is tartalmaz a felhasznált irodalomban, ami nyilvánvalóan nem lenne lehetséges, ha 2014-ben készült volna.

A releváns tényállás teljes körű megállapítását követően helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt, hogy a jogvita elbírálására a régi vagy az új Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Jogi álláspontja az volt, hogy a jogvita elbírálására a Ptké. 50. §-a alapján az 1959. évi IV. törvény, azaz a rPtk. alkalmazandó mind a nemvagyoni kártérítés, mind a polgári jogi társaság szabályait illetően.

A Ptké. 50. § (1) bekezdése szerint ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a 2013-as (új) Ptk. hatályba lépésekor fennálló kötelekkel kapcsolatos, az új Ptk. hatályba lépését követően keletkezett tényekre megtett jognyilatkozatokra, ideértve az e tények, illetve jognyilatkozatok által keletkeztetett újabb kötelek is a hatályba lépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság ilyen köteleknek a 2012. június 26-án kelt konzorciumi megállapodást tekintette és erre figyelemmel találta a rPtk. szabályait alkalmazhatónak. Ez azonban csak a konzorcium tagjai közötti jogviszonyokra eredményezné a régi Ptk. alkalmazhatóságát, a felperesre

nem, ő ugyanis nem áll kontraktuális jogviszonyban az alperessel. A peres felek közötti kötelmi jogviszonyt a szerzői jogi jogsértés ténye teremti meg, ami viszont a jogsértő tanulmány felhasználásával valósult meg. Miután ez a jogsértő mozzanat a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) hatályba lépését követően történt, a jogvita elbírálására az új Ptk.-t, valamint a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szjt.) erre az időpontra irányadó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A szerzői jogi védelem tárgya a szerző szellemi tevékenységével létrehozott egyéni-eredeti szerzői mű. A szerzőt műve kapcsán egymással összefüggő személyiségi és vagyoni jellegű jogosultságok illetik meg. Ilyen jog - egyebek mellett - a rendelkezés joga, melynek megsértése esetén a szerző jogosult fellépni a jogsértővel szemben. Az idetartozó személyiségi jogokat az Szjt. 10-13. §-ai tartalmazzák, köztük a névfeltüntetéshez való jogot. A vagyoni jogok ugyanakkor a felhasználással kapcsolatosan állnak fenn, ezekhez tartozónak tekintik az Szjt. többek között a többszörözés (18-19. §) és a terjesztés jogát (23. §).

A szerző névfeltüntetéshez való joga azt teszi lehetővé, hogy megkövetelje másoktól a művön, annak részletein, vagy a vele összefüggésben álló közleményekben az eredeti szerző nevének feltüntetését. Ennek elmaradása a jogsértés megvalósulását eredményezi. Így az idézésre és az átvételre (Szjt. 34. § (1) és (2) bekezdések) is igaz, hogy a forrás és a szerző megnevezése kötelező, ezek elmulasztása esetén megvalósul a szerzői jogi jogsértés. További követelmény ugyanakkor még szabad felhasználás esetén is, hogy nem károsíthatja indokolatlanul a szerző jogos érdekeit, meg kell felelnie a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, tehát az nem irányulhat a rendeltetésével össze nem férő célra.

Jelen esetben a felperes műve nem esett a szabad felhasználás körébe, abból nagyobb terjedelmű, az idézést már meghaladó rész került szó szerint átvételre olyan jogsértő módon, hogy elmaradt a forrás és a szerző megjelölése, tehát sérült a névfeltüntetéshez fűződő joga (Szjt.12. §).

A vagyoni jogok gyakorlásának rendeltetésszerű módja a szerzővel felhasználási szerződés kötése. Ennek lényegi eleme - egyebek mellett - az, hogy a szerző a felhasználási jog gyakorlására engedélyt ad, mellyel jog keletkezik a felhasználó oldalán. A felhasználási szerződés lényegi eleme a díjfizetési kötelezettség is, így ha a felek ingyenességben állapodnak meg, arról szerződésükben kifejezetten rendelkezni kell.

Ilyen tartalmú szerződés a peres felek között nem jött létre, de az alperes megbízottja sem kötött felhasználási szerződést a felperessel, következésképpen a szerzői jogi jogsértés emiatt is megvalósult.

Az Szjt. 94. §-a tartalmazza mindazon jogkövetkezményeket, melyeket jogsértés esetén a szerző érvényesíthet. Így a 94. § (1) bekezdésében nevesíti az objektív jogkövetkezményeket, melyek akár személyiségi, akár vagyoni jogok sérelme esetén támaszthatók, míg (2) bekezdésében úgy fogalmaz, hogy a szerzői jog megsértése esetén a szerző a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet. Az e törvényben szabályozott személyhez fűződő jogok megsértése esetére ugyanebben a bekezdésben kimondja a sérelemdíj iránti igény érvényesíthetőségét is a polgári jog általános szabályainak megfelelően. Az objektív jogkövetkezmények (Szjt. 94. § (1) bekezdés a)-f) pontjai) az eset körülményeihez képest igényelhetők, függetlenül a jogsértő felróhatóságától, a (2) bekezdésben rögzített szubjektív szankció azonban - a polgári jog általános kárfelelősségi rendszerének megfelelően - felróhatósági alapú. Ez azt jelenti, hogy a felperes által igényelt jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása és a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése szükségképpen jogkövetkezménye a szerzői jogi jogsértés tényének, szemben a követelt sérelemdíjjal.

Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes azon magatartása, mellyel a - nem vitatottan - szerzői jogot sértő tanulmányt a **(központ neve)**-nek átadta, az Szjt. 16. § (1) bekezdése szerinti felhasználási cselekmény, amihez a felperestől engedéllyel nem rendelkezett. Az alperes ezzel valójában a 2014. szeptember 29-én megkötött szerződésből eredő kötelezettségét kívánta teljesíteni, melyért ellenszolgáltatásban, díjban részesült, cselekménye ezért nem tekinthető - az érvelése szerinti - „egyszerű birtokátruházásnak”. Azt a tényt pedig az alperes sem vitatta, hogy a tanulmányt készítő **(személy neve)** szerzői jogsértést követett el, így viszont annak a felperes engedélye nélküli felhasználásával maga az alperes is jogsértő magatartást tanúsított. A szerzői jogi jogsértés objektív szankciójaként ezért az Szjt. 94. § (1) bekezdés a) pontjának helyes alkalmazásával állapította meg az elsőfokú bíróság a jogsértés tényét.

A felperes keresetében az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja további jogkövetkezményként kérte a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését, melynek objektív jellegéből következően nincs jelentősége az alperes felróhatóságának.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a jogsértéssel elért gazdagodás összegét is. Az Szjt. 16. §-ának (4) bekezdése értelmében a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, melynek eltérő megállapodás hiányában a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. Az egységes bírói gyakorlat szerint a gazdagodás visszatérítése iránti igény megítélésénél ez a díj alapul szolgálhat, hiszen az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja szerinti követelés legalább a szerzőt jogszerűen megillető felhasználási díj megfizetése iránti igényként értelmezendő. A gazdagodás minimuma ugyanis a megfizetni elmulasztott jogdíj, ami akkor is jár, ha a jogügylet veszteséges vagy nem termel nyereséget (hasonlóan: Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.394/2016/3., Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.019/2015/4.).

Amennyiben az alperes jogszerűen járt volna el, akkor az általa kapott nettó 6.259.842,- Ft 42 %-át lett volna köteles megfizetni a felperes részére, ez az összeg igazodott volna ugyanis az átvett rész terjedelméhez, amely a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleménye szerint is irányadó. A peres felek között a jogsértéssel létrejött kötelmi jogviszonyban az, hogy az alperes 2.000.000,- Ft-ot a tanulmány készítéséért megfizetett, nem kaphat szerepet. Ennek a tanulmány elkészítésére létrejött szerződéses partnerével fennálló jogviszonyában lehet csak szerepe, figyelemmel mindkettejük jogsértő magatartására.

Mivel a jogvita elbírálása a 2013. évi V. törvény és a már ennek megfelelően módosított Szjt. hatálya alá esik, az ítéltábla a felperes másodlagosan előterjesztett sérelemdíj iránti igényéről döntött, mellőzve a rPtk. szerinti nemvagyonai kártérítési jogcímen igényelt követelés érdemi vizsgálatát. Az Szjt. 94. § (2) bekezdése pedig már - a korábban idézettek szerint - szerzői jog megsértése esetére lehetővé teszi a sérelemdíj jogkövetkezményének alkalmazását. Nem vitatott peradat, hogy az alperes az Szjt. 16. §-ában foglalt kötelezettsége ellenére nem kért - és így nem is kapott - engedélyt a felperestől a tanulmány felhasználására és a per során bizonyítást nyert, hogy a felperes nevének feltüntetése az átvett rész felhasználása során elmaradt. Ebből következően - a már írtak szerint - sérült a felperes Szjt. 12. §-ában biztosított névfeltüntetéséhez való joga.

A 2013. évi V. törvény (Ptk.) általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1) bekezdés), melynek megsértésekor alkalmazható jogkövetkezmény a sérelemdíj, mint közvetett kompenzáció, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetés. Lényeges azonban, hogy az Szjt. utaló szabálya folytán irányadó Ptk. rendelkezés értelmében a sérelemdíj fizetés kapcsán a kimentés módjára a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni (Ptk. 2:52. § (2) bekezdés). Ez azt jelenti, hogy a mentesülés feltételeit a jogsértő személyére irányadó felelősségi rendszer alapján kell meghatározni, ami jelen esetben az általános deliktális kárfelelősség. Emiatt a jogsértő alperes akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható, vagyis úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

A perbeli esetben az alperes bizonyítása etekintetben sikerre vezetett. A felróhatóság vizsgálata során az ítéltábla különös súllyal értékelte a perbeli szerződés V/1. pontját, amelyben a **(kutatóintézet neve)** kijelentette, hogy az általa a szerződés keretében elkészített tanulmány az ő kizárólagos szellemi terméke. Emiatt az alperesnek - mint nem tudományos, kutató tevékenységet folytató cégnek - az általában elvárható gondosság mellett eljárva sem kellett azt feltételeznie, hogy az átadott tanulmány szerzői jogot sért, alappal feltételezhette, hogy a megrendelt mű a készítőjének saját szellemi terméke. Így bár a személyiségi jogsértés tényszerűen megvalósult, annak szubjektív jogkövetkezményeként sérelemdíj megfizetésére az alperes nem kötelezhető.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzte és az elsődlegesen nemvagyoni kártérítésre, másodlagosan sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

A részbeni megváltoztatásra figyelemmel a felperes elsőfokú pernyertességi aránya csökkent (Pp. 81. § (1) bekezdés), ezért ehhez igazítottan az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét is leszállította, míg egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nagyobb részt eredménytelennek bizonyult, azonban a felperes köteles az elutasított sérelemdíjra eső fellebbezési illeték összegét (104.000,- Ft) megfizetni, amelyből az ítéltábla levonásba helyezte a pernyertes részre eső (Pp. 81. § (1) bekezdés) jogi képviselési díjat, melyet a kifejtett munkával arányban állapított meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdése alapján.

Szeged, 2018. június 8.

Dr. Kiss Gabriella s.k.	Bálint Attila s.k.	. Némethné dr. Suták Anikó s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró